

27.
DIVUS IVO
JURIS-CONSULTUS,
PANEGYRICA DITIONE
CELEBRATUS.

D U M
I N C L T A
FACULTAS JURIDICA.
 In Academica Societatis Jesu D. Joannis
 Baptistæ Basilica Tyrnav. Añuis TUTELAREM suum
 honoribus prosequeretur.

D E F E R E N T E
PERILLUSTRI, CLARISSIMO,
Ac CONSULTISSIMO DOMINO

I G N A T I O
D E M A L E V I C Z,
 AA. LL. & Philosophiæ Doctore, Juris
 Patrii Theor. Professore Ordinario, Ven. Consist.
 Strigon. Fisc. Causar. Utriusque Fori Advocato, nec
 non Inclytæ FACULTATIS JURIDICÆ p.t.
 DECANO SPECTABILI.

O R A T O R E
ILLUSTRISSIMO ADOLESCENTE
ALEXIO L. B. RÉVAI de Reva, Poëseos Studiofo.
 Annò reparatæ Salutis M. DCC. XXXI.

KNY-18-00644

O R A T I O.

Cum multis in rebus opinionum perversitate labimur, tum haud scio, an quispiam illò latius fusus sit & pervagatus error, quò plerique ea Virtutem inter & Sapientiam spatia, finésque interjectos existimant, ut eodem propè, quò Virtutem à vitio, Sapientiam ab ignorantia, Virtutem à Sapientia intervallò dirimant, ac divellant. Quasi verò non, qui Sapientiæ se in disciplinam tradiderit, idem Virtutis studia complexus sit, & quidpiam intersit, ex Virtutisne, an Sapientiæ institutis vitam modereris. *Magnificè Universitaris & Collegii S. J. Admodum R. P. Rector, Amplissime Admodum R. P. Cancellarie, Perillustris, Clarissime, Consultissime, & Spectabilis Domine Decane, Inclita Facultas Juridica, Senatus, Populusque Academice.* Ita quippe existimo, neque ullum Sapientem uspiam extitisse, qui non item in Virtutis studio elaborârit; & Virtutem, Sapientiâve colas, æqua in laude ponendum esse. Certè si utriusque vim, & geminam ad mores instituendos facultatem teneas, videbis tam omnia virtuti esse cum sapientia communia, ut & res duas in dissimili genere mirè persimiles reperiās, & duobus veluti vocabulis una, consentiēsq̃ue vivendi ratio Virtute, & Sapientiâ constituta videatur. Huc attinuerit veterum illud Philosophorum: quòd cùm duplicem Virtutis vim esse contenderent; alteram in rerum cognitione, scientiâque positam dicerent, alteram in moderandis, regendisque animi motibus occupari vellent, utramque commutatis nominibus Virtutem modò, modò Sapientiam appellarent. Quod enim pugnant nonnulli Virtutis laudem quospiam sinè Sapientia tenuisse, id quidem ipsum penè Virtutis nomen convellit. Nam ut quidam ab alta naturæ illa omnis contemplatione abfuerint, tanto tamen oportet sapuerint ampliùs, quanto & Virtutis, rei in humanis præstantissimæ, dignitatem, & quod plerosque fugit, quò omnia ab homine referenda essent, luculentiùs cognoverunt. Cui præterea cognitioni

si illa etiam rerum omnium contemplatio, scientiæque adjuncta sit, tum verò illa Virtutis amplitudo absoluta, & perfecta, & numeros omnes complexa est. Cum enim quis animò Cœlum, terras, maria, rerumque omnium naturam lustraverit, eaque quibus principiis orta, quem obitum, occasumque spectent, quid in iis mortale, caducum, fluens; quid immortale, æternum, Divinumque sit, perspexerit, ipsumque ea æternò imperiò moderantem, regentemque omnia penè prehenderit, tum sanè & cultum DEI, & puram Religionem arctius complectetur, & humanis caducisque rebus insuper habitis vitam ex Virtute, & quodammodo DEO dignam acturus est. Neque verò, quod etiam calumniantur quidam, existimari debet, otiosam illam & inertem, si quæ aliquando in quopiam fuit, naturæ investigationem, quæ neque ejus, qui illam condidit, DEI meminisset, neque cujus illa causâ condita est, Virtutem consecraretur, veram, & suo illustri, gravissimòque dignam nomine Sapientiam fuisse. Sed illud hac in re, quod in Virtutibus usuvenerit existimo, ut quemadmodum magnitudinem animi tumor quidam, & elatio, liberalitatem effusio, lenitatem molli-tia animi imitatur; sic ignava hæc, & oscitans scientia, nescio quod veræ illius, germanæque Sapientiæ simulacrum, speciemque ementiatur.

Ex quibus jam id, quod olim consuetudo afferebat, efficitur, ut & ii, qui scientiâ illustres extitissent, Viri boni, probique haberentur, & qui Virtutis persequerentur laudem, sapientes dicerentur, & utrorumque vicissim laus una, communique Sapientiæ voce definiretur. Itaque felices, beatique, oportet ii sint, qui cum scientias pulchra Virtutis societate, vinculoque conjunxissent, non modò istius dignitatem, ex illarum laudibus, & gloria auctiorem, cumulatorumque reddiderunt, sed effecerunt illud etiam ad immortalitatem memoriæ gloriosum, ut Scientiæne ornemus, an Virtutem, ad dignitatem, laudemque perinde haberetur, Scientiæque propè celebratio, quam nescio, ampliore, uberiorumque Virtutis laudem, commendationemque significaret. Quorum cum felicitatem demiratur, quis est, qui non animò, & cogitatione in D. IVONEM intuens continuò illam, & quam admirabatur, quamque, ut in
uno

uno aliquo reperire possit, non tam nitendum sibi, quàm vota facienda putabat, in isto positam sibi intueri felicitatem videatur. Nam cum ad Jurisprudentiam ab adolescentia animum, studiùmque adjecisset, ita hanc nobilissimam, quæque Sapientiæ suo sibi quodammodo jure nomen vindiceret, humani ingenii cognitionem excoluit, & absolvit; ut una Jurisprudentiæ laude omnem veluti Virtutis, & Sanctimoniæ gloriam complexus esse videretur.

Duo enim, ut quidem existimo, sunt, quæ ut cæterarum scientiarum, sic Jurisprudentiæ amplitudinem, atque adedè eam, quam volumus, Sapientiæ cum Virtute, laudèque omni innexæ dignitatem absolvant: quorum alterum, si castè illà, integrè, sanctèque utaris, conficies; alterum, si laudem iis, quas ex Juris institutis gesseris, rebus consequare, tenebis. Nam inprimis, tametsi iis jus omne legibus, institutisque conditum sit, ut ipso nomine sacrum quiddam, ac augustum, & nescio quid propè Divinum declaret; quia tamen nihil adedè rectè, sanctèque constitui potest, ut non eodem juxtà ad flagitium, cum voles, ac Virtutem uti possis, nisi ita in Juris, & Legum cognitione verferis, ut ipse ab eo, cujus teneas, tuearèque scientiam, jure nusquam discedas; non modò illam ad absolutionem laudis non perduxeris, sed totam funditus evertendam, delendamque suscepisse videaris. Reformidabat istud D. IVO, & nè quà in scopulum hunc illideretur, illò providit: Multùm, diùque antè, unde Jus ortum, profectùmque ad homines manarit, animò agitabat; tum, quia leges principiò neque hominum ingeniis constitutæ essent, neque Jus scitum aliquod, & institutum esset populorum, sed ab illo, qui hanc omnem naturam, certis velut legibus moderatur, traditum & susceptum, nihil deinceps, nisi quod, aut indidem duceretur, aut eodem referretur, ab hominibus accepisset; in eo primùm operam, studiùmque sibi ponendum existimavit, ut à quo velut capite Jus omne profluxisset, ex eodem juris scientiam hoc puriorem, quò Augusto, sacroque magis fonte deductam hauriret. Huc ille curas omnes, huc sollicitudines, huc animi contentionem revocabat. Aspernari cognitionem, quæ non inde nata, progressaque duceretur; illam demum, quæ his initiis, ortuque,

quasi consecrata esset, & in scientiarum numero reponere, & ut Cœlo ad se delatum munus complecti. Neque verò id solum curare & eniti, ut ab hac cœlesti, divinâque origine, & disciplina scientiam repeteret; sed elaborare præterea illud, ut animum ad sacrum isthoc, sanctumque depositum ritè, religiosèque capiendum, diu antè compararet.

Paullulum enim admodum ad ea tempora animum revocate, cum Aureliam profectus à mitioribus, quibus Luteriæ institutus erat, artibus ad hanc severiorem Juris, Legumque contentiōnem animum transtulit. Quis non cum scientiæ studio vitæ ab illo rigor, & asperitas suscepta est? quod aut sui afflicti, aut divexandi studium prætermisit? sic inediâ sitique artus, viresque attenuabat, ut si aut nulla ei cum corpore esset contagio, aut rem cum hoste atrocissimo gerendam suscepisset. Neque hoc istud in se se saviendi studium cruciatu teneri potuit; accumulavit quodcumque propè & cogitatio consequi, & extremæ vires perpeti possent, pœnarum genus: nihil in oculos, quò blandius tenerentur, admittere; non odore, non sapore ullo capi; quidquid suave submovere auribus, cum eo omni, quod animum aut lenius remitteret, aut ab assidua meditatione aliorum deduceret, inimicitias, bellumque suscipere; universum denique vitæ curriculum, partèsque illius diversis distinctas pœnis, & cruciatibus definitas, perpetuò quasi suppliciò addicere. Sed quò istud in temet depugnandi, saviendique institutum? quorsum hæc accumulandis in dies, describendisq; novis cruciatibus, ingenii adeò solers experiundi ratio? An nescis Te illud ingressum stadium, in quo, & si pœnas à te expetas, assidua illa mentis agitatio, illa studii contentiō abunde pœnarum suppeditet? & si conficere illud, emetiri que velis, vires potius roburque, quàm cibo, potuque, quàm innoxia oblectatione augenda sint, quàm acerbo adeò cruciatu genere diminuenda. Ita sanè adsint, curenturque vires, robur valetudo; si aut soli homini te in disciplinam instituendum dederis, aut tuapte industriâ, ingenioque hoc, quidquid in ulla uspiam scientia est itineris, decurras. At cum quis ad scientias ita aggressus est, ut & Divinâ, à qua hæ accersitæ defluerunt, Sapientiâ Magistrâ deduceretur, & cœlestis disciplina, institutiōque virium, ac ingenii

partes cumulatè expleret, is equidem tantò solertiùs, curatiùsq; excipiendæ scientiæ animum comparârit, quantò corpus atrociorè attenuatum confectumque, cruciatu minùs labem in hanc suam, contagionemque transfuderit. His ille initiis, & velut gradibus ad Jurisprudentiam deductus fuit, his illam studiis coluit, his præsidii tuebatur. Quo, utcunque istud habeat, existisse quempiam, qui aut ingenii ad Leges cognoscendas vim ampliorem attulerit, aut industriam, studiùmque contentius adhibuerit, id forsàn quidem haud gravatè dederò; illud verò fuisse aliquem, qui aut puriorem scientiam, integrioremque, consecratus sit, aut sanctiùs, religiosiùsque aliquam coluerit, dum paribus mihi virtutibus fidem feceris, usque pernegâro.

Sunt hæc magna sanè, sed forsàn in alio; in hoc verò magnitudinis quæpiam, quæ nunc nata primùm adolesceret, initia fuerunt. Tantæ enim subitò ab his auspiciis doctrinæ, famæque factæ progressionès, ut illa quidem, quò veræ Sapientiæ nomen, visque potest, pervenerit; ista Redonensem, & Trecorensem terras latè pervagata, IVONIS nomen, & quibus hoc magnum, ac illustre erat, Sapientiam, Virtutemque divulgaret. Educenda itaque erat tanta Sapientiæ, & Virtutis vis ex hac domestica umbra mediam in lucem. Tribunal primùm sacrum Redonense, inde Trecorense, Judicis potestate regere, moderarique jubetur. Quanta confestim Dii boni! Juri prostrato, jacentique oblatum præsidium? quis Justitiæ, cæterarumque virtutum undique Tribunal uno mox agmine obsidentium splendor, dignitasque effulsit? sive litibus enim, quibus rei conflictabantur, modum poneret, sive in jus vocato diem cuipiam diceret, sive obtentâ, actâve causâ sententiam diceret, omnes judicii, causæque partes ita moderatus est, ut semper illius, & à quo leges primùm acceptæ, & cujus titulis, vicariæque potestate jus diceret, quòve ipse olim Judice hoc de ipso causam judicio dicturus esset, meminisset cùm assiduò, tum religione in tribunali propè tanta uteretur, ut non in foro Judex, sed Templo quopiam, ad Justitiæ, Virtutemque aras Mystra versari videretur. Neque verò sileri debet, admirabilis illa, ac incredibilis, & penè Divina, quâ sic in Legibus interpretandis, æquitatè explicanda usus est.

scien-

scientia, ut non modò Virtutes, quod sæpe fecerunt aliàs, ademptum sibi, ereptúmque quererentur, haberent nihil, sed suos etiam judiciis tam æquis, fines in dies latiùs proferri, mirarentur. Nam non magis ille, quod dicimus, Juris-consultus, quàm Justitiæ fuit; itaque quæ proficiscebantur à Legibus semper ad æquitatis, quaque hæc continetur, Virtutis rationem referebat. Unde illud, quod vix in uno aliquo componi homine posse existimes, consecutus est; ut cùm nihil tam distans esset, quàm à severitate Juris, comis illa, & domestica facilitas, illò neque sanctior ullus Legum Vindex, neque faciliior, placatiórque Judex haberetur; cùmque in plurimis litibus, & controversiis judicandis, nihil tam difficile, quàm ab omnibus, communitérque diligi, quòd quos contra sententiam dicas, iisdem te insectandum, calumniandúmque dederis; perfecit tamen ille, ut non magis secundùm quos statuerit quidpiam, quàm quos secus dimisisset, æquos, placatósque haberet; itaque cùm nihil uspiam ad gratiam cujuspiam referret, hoc gratiora quæ faceret, omnibus viderentur.

Hæc cùm illustria ad immortalem Jurisprudentiæ gloriam de judiciis suis monumenta prodidisset, tum deinceps eò etiam, cujus causâ Jus & institutum, & perfectum esset, cogitationem referebat. Et quoniam omnium populorum consuetudo longò intervallò jam inde ab hominum memoria repetita jus omne bipertitò in Sacrum, & Civile distribuit, consentaneum esse, ut istud Religionis, & sinè qua illa non steterit, Virtutis causâ, inde ad salutem hominum, Civitarúmque incolumitatem, vitámque omnem quietè, & beatè exigendam, datum, conditúmque sit, existimabat. Quæ cùm penitèrs, ut solebat omnia, animò, & cogitatione complexus esset, dici vix potest, quantam ea res IVONI, ut omnia rectè, & ad summam laudem regeret, ac efficeret, facultatem afferebat. Simul enim ac fines, ad quos Leges, institutaque Juris referentur, secum exegit; sua ex illis sibi, quique similes sui esse volent, Juris omnibus consultis officia, munúsque descripsit. Jam verò, quia primùm, ut cætera omnia, sic Jus, aut ad servandam, tuendámque, aut ad proferendam, amplificandámque Religionem: proximè autem, & secundùm illam ad hominum utilitatem,

clusus, etsi istud pretiò vincat, lucem tamen quampiam ab illo ampliorem accipiat; sic Virtus, Sapientiâque, quanquam seipsis contentæ sibi pretium sint ipsæ, tamen hujus famulæ, ac pedissequæ comitatu, quàm nescio clariùs elucescant. Quæ quidem hoc illustrior, magnificentiorque fuerit, quo! & è rebus, quas gesseris, amplioribus nata sit, & insignibus honorum clarioribus exornerur. Utrumque verò D. IVO ita tenuit, complexusque est, ut non rerum modò, quas ex juris disciplina gessit, magnitudine imitandi propè spem aliis, facultatèque eriperet, sed honorum etiam ornamenta humanæ dignitatis fines eggressus, cœlestibus terminaret. Res enim quantas, quàmque illustres gesserit, etsi fortè, non ita executi simus, ut veram, germanâmque earum imaginem expresserimus, umbram tantùm, quòd amplius non potuimus, & summa quædam vestigia secuti, quia tamen neque nunc majus, quidpiam, quod moliamur, nobis sumere audebamus, & ipsæ hæ umbræ vestigiâque quidpiam habent, quò illarum magnitudinem dignitatèque metiremini; id solùm dico tantas fuisse, ut & cùm videri, aspicique adhuc poterant, omnium in se oculos, admirationèque converterent, & cum fama sola, quòd is in Beatorum sedes translatus esset, posteris illas spectandas exhiberet, omnis ætatis memoriâ, & laudibus celebrarentur. Honorum verò, quæ indeptus est ornamenta, tametsi *Patris pauperum, pupillorum, & viduarum Advocati* (præ quibus illa Germanici, Parthici vilia sint) nominibus magnificè satis, cumulatèque absolvi posse videantur, quia tamen res eas suscepit, confecitque, quibus ut ab humana pene conditione discessit, sic Superis proximè, penitùsque conjungebatur; quanquam ista nomina, quod pulchra Virtutis testimonia sunt, alteri forsan amplissimi honoris instar esse possint, Cœlestibus tamen, ut merita IVONIS exæquarent, honoribus cumulanda, & quasi locupletanda, fuerunt. Atque hoc erat, quòd CLEMENS VI. & illustribus, quæ ubique edi, patrarique acceperat, miraculis excitatus, & Divino afflatu, ipsiusque IVONIS monitu, hortatùque confirmatus, ut primùm Vaticanum conscendit Solum, Divis IVONEM Immortalibus accenseret. Hic velut in suum delata fastigium, neque enim, quò elu-

starentur, reliquum habebant quidpiam, magna illa D. IVO-
NIS ornamenta constiterunt. Tu verò Inclyta Facultas Juri-
dica, quia quod ad illa adjiceret, suppeditabat nihil, id, quod
Milites triumphalem Ducis sui currum comitati solebant, gra-
tulatione, & plausu Divos Tutelarum tui honores quot annis
prosequi statuisti.

Ego verò, dum id hodie illustri, iterum magnificoque
apparatu peragis; quid potius faciam? quàm ut gratuler tibi
tuo illo ex Jurisprudentiæ ludo, & disciplina Illum Juris-
Consultum exivisse, qui cum Legum cognitionem magna, au-
gustaque Virtutis, & Sanctitudinis religione quasi consecra-
rit, tum gloriam illam partam Cœlestibus honoribus, Superum-
que gloriæ miscuerit, & utroque tantis decus tuum, dignita-
tēque accessionibus auxerit, & amplificavit, ut non modò
verum, absolutumque Juris-Consulti nomen, à Virtutis lau-
de, & commendatione secerni, disjungique non posset, sed
ipse etiam omnem illarum, quas consecutus est, laudum,
amplitudinem domestico hoc tibi nomine, quasi orbe quodam
immensò, ambitūque conclusisse videretur. Tuta jam esto, se-
curaque dignitatis tuæ; quæcunque vel ignorantia, vel scele-
ratorum in te furor contorsit tela, unus illis oppositus Divus
IVO depellet, quique ante Jurisprudentiam, ceu portu quo-
dam, & perfugio miseros & injuriis oppressos excepit, Juri-
prudentiam hodie ipsam ope, suam præsidioque recreabit. Tu
modò, quod facis in hunc, ut expressam absolutæ laudis effi-
giem, simulacrumque intueri; vestigia, quibus eò, quò is
pervenit, deducaris, religiosè, sanctèque persequere; tum
sanè consequeris, quod propè iam tenes, ut quot Discipulos,
totidem, nisi ipsi nolint, IVONES è Jurisprudentiæ ludo insti-
tutioneque dimittas, quæque in Jurisprudentiam conferuntur
calumniæ, in Virtutem ipsam conferri videantur; utque
hæc istis ipsis ornatur, illustraturque amplius, sic
illa ab iisdem splendorem, lucemque majore
rem mutuetur.

tem, & salutem, constitutum esset, primæ illi, quas susceperet, curæ partēsque erant: ut, quò Religionis, sacrorumque dignitas suò facta, rectaque præsidio servaretur, consilio omni, studioque provideret. Et inerat in eo tantus Divini defendendi cultus ardor, & contentio, ut neque minarum intentatione, neque periculorum metu, nec improborum vi, & impetu frangi, debilitari possent. Vidit hoc Urbs Trecorensis, & dum stabit, facti hujus memoriam posteris proderet. Miserat aliquando, quod referunt, Rex Franciæ suarum non exiguam in Urbem Trecorensensem copiarum partem: Ad præfectum mox Urbi Præfulem milites adeunt; in levandas belli necessitates quidpiam, ut auri, argenti que sacri impertiatur, flagitant; Iste, quod oportebat, Religionem causari, negare in potestate esse sacras DEO opes arbitrato suo in belli usus, elargiendi; illi contra jactare se audacius, petatum prius subsidium, etiam imperare, tum minas, terrorumque objicere; inde, ubi nihil agunt, quia inceserat jam illos, ut hoc genus est avidum, prædæ potiundæ cupiditas, impetum in Trecorense Templum facturi abeunt. Quid agis IVO? an manum dicatis DEO Aris, vimque afferri patieris? Vides quid sacrilegus paret furor? an conceptum Te teste, penèque affectum sacrilegium peragi fines? Sed quid opem IVONIS inclamo? prius is, quàm ista ego, advolat, prædam, quam fortè Præfulis domo extulerunt, flagitiosis excutit, à revellendis Templi foribus, Aris diripiendis depellit; Sacrilegi in fugam effusi nihil præter incredibile, quàm repressi, profligati que sunt, IVONIANÆ Virtutis admirationem secum abstulerunt.

Sed ista, atque alia studia, & officia Religioni sunt dispensa, quid verò illud, cujus secundæ à Religione tuenda partes legibus, Jurisque Consultis sunt mandatæ, num pari laude ab IVONE expletum, perfectumque fuit? Cùm enim AA. ad humani generis commoda, incolumitatemque, & Leges morēsque constituti, & Juris æqua descriptio facta sit, an non illud præterea Jurisperito etiam diligenter curandum dabitur? ut qui salutem omnium utilitatemque tutandam susceperit, illos primùm complectatur, qui aut potentum opibus circumventi urgentur iniquius, aut quos afflictæ fortunæ omni

nudos præsidio destituerunt, aut quibus suorum mors ab amicis solitudinem invexit; illis sua primum studia, industriam, laborem impertiantur, tum verò suum etiam ad alios studium proferant, & animò universum licet hominum genus comprehendant. Et verò totum hoc ad amissum semper præstabat. IVO. Fuerat aliquis aut injuriis vexatus, aut prædiis, opibusque dejectus; an non hunc IVO injuriis ereptum in opum, prædiorumque possessionem vindicavit? Quoties inopes in iudicium adducti? quoties viduæ? quoties pupilli in falsam, atque iniquam probrorum insimulationem vocati? quoties de fortunis, de capite insontes decernere iussi estis? quis tum aut adversariorum tela propulsavit? aut conjecta in vos crimina depulit? aut pro capite & fortunis vestris causam dixit? occideratis sanè, nisi IVO, & defensorem se calamitatum, & ultorem injuriarum, & actorem causæ vestræ præbuisse. Quo id, quod Antiphoni Rhamnustio contigisse Thueydides prodit, ut melius nemo, ullam oravisse capitis causam, quam cum ille se defenderet, putaretur; IVO. NI in re dissimili evenisse existimem, ut nunquam illo Juris & Legum peritior ullus videretur, quam cum is hominum, à fortuna abjectorum salutem, & facultates adversus vim & injuriam defendendas, vindicandasque suscepisset; tanquam si cæterorum incolumitatem Jurisprudentiæ, sibiq; commendatam quidem, miserorum verò salutem etiam imperatam existimaret; ratus id, quod quidem omnibus insitum esse oporteat, ut nisi hæcenus quis Legum illam scientiam perduxerit, non commendationem ab illa, laudemque referat, sed ut juris, & æqui hostis procul omnibus ejus finibus arcendus sit.

Sequitur illud jam AA. ut quum omnes in Divo IVONE, Jurisprudentiæ numeros partésque complexi, nihil quod non undique aptum, concinnum, expletumque sit intueamur, extrema etiam lineamenta, & quasi quasdam in imagine umbras persequamur. Alterum ex iis, quibus non secùs Jurisprudentiæ, atque aliis scientiis extremam manum, & quasi fastigium imponi diximus, erat gloriæ ad res ex illarum institutis gestas accessio. Nam tametsi nihil habeat gloria, cur expetatur, tamen ita plerumque evenit, ut quemadmodum lapis auro in-

clu-